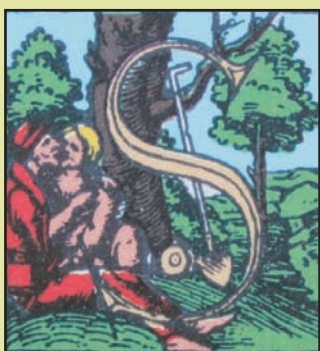

Suomen Vaunuhistoriallinen Seura
Vagnshistoriska Sällskapet i Finland

Verksamhetsberättelse 2018

Styrelsemöten

Styrelsen har sammanträtt två gånger under året. Mötena har hållits i Kyrkslätt

22.2 och Salo 7.8. Dessutom sammanträdde styrelsen i Euraåminne den 19 juni då detaljerna för Vuojoki traditionsåket behandlades med Vuojoki stiftelsen och Euraåminne hembyggsförening.

Stadseenligt årsmöte

Årsmötet hölls i Dragsfjärd på Söderlångvik Gård den 15.4. Till mötets ordförande valdes Barbro Cedercreutz. Till sällskapetets ordförande valdes Axel Cedercreutz. Till styrelsemedlemmar valdes Heikki Heiskanen, Margareta Segersven, Isabella Salenius, Carin Knape, och Karl-Henrik Jönsson. Carin Knape och Matti Makkonen valdes till protokollgranskare och rösträknare. Till verksamhets-

granskare valdes Mika Korpivaara och till suppleant Anne Marie Aminoff. Alla personval valdes enhälligt.

Vårutflykt till Söderlångvik Gård

Vårutflykten och det stadseenliga årsmötet var den här gången kombinerade. I Söderlångvik Gårds förra ladugård hade man renoverat ett trivsamt café som nu var öppet enbart för vårt årsmöte och vårutflykten. Söderlångvik var Amos Andersons sommarresidens och representationsgård, men vid senare ålder bodde han på gården permanent. Gården omfattade 7000 hektar mark och vidsträckt vattenområden närmast i Åbo skärgård.

Amos Anderson ägde stora gårdar i fyra kommuner, men Söderlångvik ansåg han att var den vackraste och valde gården till sitt huvudställe. Han lät bygga den ståtliga huvudbyggnaden där vi fick en guidad rundtur. Gårdens gamla huvudbyggnad av stockrevs inte ner utan den lämnades inne i den nya huvudbyggnaden, den gamla byggnadsplatsen var i tiderna väl vald.

Förutom huvudbyggnaden visades oss gårdens vagnsmuseum. För vagnarna hade ett stort utrymme renoverats och de var där prydligt och glest uppsatta. Amos Anderson var en upptagen affärsman och favoriserade därför bil, vagnarna förblev därför i gott skick.

Amos Anderson glömde aldrig sin bakgrund. Han var från ett anspråklöst hem där det inte fanns ens elektricitet. Han var hela livet generös. Många privatpersoner, föreningar, skolor, muséum, vetenskaps- och konstkretsar fick sin del av Amos givmildhet. Han t.o.m. renoverade offentliga byggnader. Han donerade jugendvillan Villa Ekudden i Mejlans åt staten för att vara presidentens sommarbostad. Före donationen lät han genomföra en stor renovering i villan så att villan skulle vara i bästa skick för presidenten.

— ❖ —

Han glömde aldrig lärarna Adèle Weman och Oskar Jansson från folkskolan som hade väglett den känsliga och flitiga Amos pojken i skolan. När de blev pensionerade betalade han åt dem lika mycket till som pensionen var, hela livet ut. Dessutom tog han hand om deras medicin-, läkar och sjukhusavgifter.

— ❖ —

Efter mellanfredstiden och efter fortsättningskrigets tvångsöverlåtelser tillämpade tjänstemännen de strängaste villkoren på Amos gårdar. Man tyckte att han inte behövde gårdarna för sitt uppehälle. Folket och familjerna på gårdarna som jobbade på åkrar, skog och sågar skulle blivit utan uppehälle om inte Amos entydiga order varit: ”ingen får avskedas, utan alla bör beredas förtjänstmöjligheter”.

— ❖ —

Han konstaterar i sitt testamente att utgivningen av HBL skall garanteras in till det sista. En finskspråkig förläggare som varit konkurrent i affärlivet sammanfattade i minnesorden kortfattat och träffande: ”han var orubbligt rättvis”.

Fiskars traditionsåk

Sällskapets fjärde traditionsåk hölls i Raseborg i det kulturhistoriskt värdefulla Fiskars bruksområdet. Samtidigt firades också Pojo-dagarna så det var mycket folk. Många olika evenemang, och även säsongöppning för Fiskars muséum.

— ❖ —

Planeringen av åket och det praktiska arrangemanget gjordes förtjänstfullt av medlemmar utanför styrelsen nämligen av Jenni Mäntynen, Maija Räihä och Minna Moilanen, tillsammans med Fiskars muséum. Som ansvarig arrangör var Fiskars muséum.

— ❖ —

Som domare fungerade de redan rutinerade Reijo Kuhakoski och Markku Nyman och som deras sekreterare Jenni Mäntynen och som speaker Sonja Julkunen.

— ❖ —

I åket deltog elva ekipage och en ryttare. Ryttaren framförde en utmärkt berättelse att vagnen blivit i Stockholm för man visste att vägarna i Finland var i så dåligt skick att det inte lönade sig att komma med den tunga vagnen till Finland. Ryttaren på den vita hästen föreställde drottning Kristina utklädd till man. Bredvid hästen till fots gick drottningens trogna hovdam Ebba Sparre som också var klädd till man. Enligt deras berättelse var de utklädda till män för att kunna resa ifred. I det riktiga livet var drottning Kiristina föremål för spekulatiner hela livet ut, var hon man eller kvinna? Så sent som 1965 öppnades hennes sarkofag i Peterskyrkan i Rom och då konstaterades det entydigt och slutligt att hon var en helt normal kvinna. Drottning Kristina d.v.s. Tarja Ikävalko och hovdamen Ebba Sparre d.v.s. Katja Sjöroos belönades med Bästa berättelsen -priset.

— ❖ —

Maija Räihä, Niccolina Oscarsson och Oskar Damen utsågs till vinnare med domarnas poäng och de vann också Publikens favorit -omröstning. De fick av Fiskars bolaget donerad grep.

— ❖ —

Viola Kantola och Cecilia Borg belönades med den Gladaste kusken -priset. Priset var också en grep donerad av Fiskars bolaget.

— ❖ —

Prisutdelningen genomfördes av sällskapet medlem Mariana von Limburg Stirum som bidragit till att Fiskars åket blev av. Hon assisterades av sällskapet ordförande Axel Cedercreutz. Enligt traditionsåkets traditioner är alla deltagarna vinnare och alla belönades med blåvita rosetter, sällskapet hederspris och diplom. Dessutom delade Fiskars muséum bokpris, Fiskars Bryggeri donerade öl och Arctic Milk Oy ost och inramningen av diplomerna.

Vuojoki Gårds traditionsåk

På begäran ordnade vi två traditionsåk under verksamhetsåret. Både geografiskt som tidsmässigt var de skilda från varandra. Det ena var på försommaren och det andra på hösten och det ena i Västra Nyland och det andra i Satakunta. Till Satakunta anmälde sig dock bara tre ekipage, var av en annullerade anmälan när hon hörde hur få anmälda det var.

— ❖ —

Det kvarstod alltså bara två ekipage, Christine Furuhjelm med parspann från Hongola Gård i Urdjala och Markku Saari från Ikalis. Vuojoki Gårds huvudevenemang var FM-tävlingarna i hästplöjning, och tack vare hästplöjningen var det mycket publik. De var dock inriktade på att följa FM-tävlingarna vid plöjåkern.

— ❖ —

Ekipagens första uppgift var att eskortera herrgårdens herre och fru till plöjåkern för att öppna FM-tävlingarna.

— ❖ —

Efter att ha öppnat plöjtävlingarna körde ekipagen tillbaka till huvudbyggnaden för att börja runda den överenskomna körbanan i gårdens park. Ekipagen stannade alltid en kort stund vid huvudbyggnadens höga och stora trappa där ekipagen presenterades åt publiken av sällskapet viceordförande Heikki Heiskanen som fungerade som speaker.

— ❖ —

Den Finaste hatten -tävlingen vann Riikka Peltonen. Deltagarna belönades med blåvita rosetter och med böcker donerade av Vuojoki stiftelsen.

— ❖ —

Som ansvarig arrangör för åket fungerade Euraåminne hembyggsförening.

Höstutflykt till Helsingfors

Det första målet var Östersund Gård och gårdens vagnsamling. Den ända i kördugligt skick varande vagnen fanns på stallvinden där det även fanns andra fina skatter bl.a. gamla bilar. Från stallet körde vi till

ett stort lagerutrymme i vars botten det fanns enligt ägarens uppskattning c:a förtio gamla åkdon mer eller mindre på varandra. Där fanns också historiskt dyrbara skatter som Aurora Karamzinis coupé-släde och Zacharias Topelius korgvagn.

— ❖ —

Det andra målet var Hertonäs Gård. Gårdens huvudbyggnad presenterades för oss av två guider. Guiderna var väl insatta i Finlands historia och det blev en livlig diskussion om kapituleringen av Sveaborg och om gårdens herre, viceamiral Carl Olof Cronstedts kapituleringsorder.

— ❖ —

Det fanns tre intressanta vagnar i gårdens vagnsamling. En landå, som det har funnits relativt få av i Finland, och ännu färre har blivit förvarade till våra tider. Det fanns en stor coupé som är mycket sällsynt i Finland, en vagn i amerikansk stil med smala hjul. Vagnen i amerikansk stil blev vi och fundera på och skickade därför till Amerika en bild av den, med frågan vad är det här. Till svar fick vi att den ser intressant ut, och en massa namn med konstaterandet att de här passar alla och är alla lika rätta eller felaktiga. De frågade ännu om de får sätta bilden på nätet åt deras medlemmar om någon av medlemmarna har bättre information. Vi bad om tillstånd av gårdens representant och fick lov, men tillsvidare har det inte hörts dess vidare om saken.

Renoveringskurs på Ypäjä Hästinstitut

Det har varit ett par års paus av renoveringskurserna på grund av Hästinstitutets ekonomiska situation. Efter många förhandlingar med Hästinstitutet fick vi överenskommet en serie på tre kurser av vilka den första var på hösten 2018. Dock var det bara två personer som anmälde sig till kursen och kursen måste annulleras.

Lillajullunch, Wiurila Gård, Salo

En väsentlig del av traditionsåket har varit att framföra en berättelse, och alltid har den Bästa berättelsen -priset gått till en utomstående deltagare. Därför tyckte styrelsen att det här måste övas och som lilljulsprogram var det tävling om att framföra en berättelse. Deltagarna ombads att framföra en berättelse om "hur förtjänade jag mina första slantar". Vi antog att det här är något som man brukar komma ihåg.

— ❖ —

Vi hörde många fina berättelser, men med en liten marginal vann Tuire Suvanto, Bästa berättelsen -röstningen och belönades med en rödvinflaska. På festen belönades också Markku Saari med en grå cylinder hatt för att han förtjänstfullt som ända person har deltagit i sällskapets alla traditionsåk.

— ❖ —

Efter den smakliga lunchen, kaffet och bakelsen fick deltagarna av styrelse medlemmarna donerade lillajulsklappar och sedan följde en guidad rundtur i övre våningen av herrgårdens karaktärshus.

Allmänt

Under verksamhetsperioden gjordes redaktionellt samarbete med Työhevosarrastajat när den ryskspråkiga rapporten om produktion av hästvagnar från 1913 översattes till finska. Översättningen gjordes av Vagnshistoriska sällskapets medlem Päivi Koro. Työhevosarrastajat är Suomenratsut rf:s regionala klubb. Den till finska översatta rapporten skickades till medlemmarna och den är också tillgänglig för nedladdning från sällskapets hemsida strax under sällskapets syfte och traditionsregisterlänken.

— ❖ —

Margareta Segersven, sällskapets stiftandemedlem, hedersmedlem och som verkat 10 år i styrelsen hedrades med blomleverans på hennes födelsedag.

— ❖ —

Medlemmarna har informerats via e-post, brevpост och sällskapets webbplats www.vagnshistoriska.fi samt i sällskapets fb-grupp. I slutet av året hade sällskapet 65 medlemmar. Sällskapets fb-grupp hade 231 medlemmar.

— ❖ —

Sällskapet ansökte bidrag till tre renoveringskurser, men ansökan hade inte framgång. För det kommande jubileums-traditionsåket söktes också bidrag. Resultatet av ansökan avgjöks på våren 2019. Intäkterna för räkenskapsåret består i huvudsak av medlemsintäkter. Styrelseledamöterna har inte lyft mötesarvoden, och inte heller resekostnadsarvoden.

Styrelsen